

mislivog *nasilja*, tj. udarcem kobnim instrumentom zvanim mistrija (ne zna se je li imala i drugih namjena) okrutno po glavi. Napadnuti tada (kao što autor B.B. i svjedoci) stigne jedino da prebroji zvijezde prije nego što mu mračne sile – upućujući ga time (prebrojavanjem zvijezda) u stvar – obuzmu i oduzmu mu dušu. Iz pouzdanih izvora saznajemo da bolest posebno pogađa nezaposlene mlade arhitekta, koji su, dakle, za osudu. Čujemo da ih ima mnogo: ko im je dozvolio da se ne zaposle? Zašto je sekta opasna a bolest opaka? Zato što se zalud – graditeljstvo u biti bavi raz – gradnjom (J. Derrida: dekonstrukcija).

Ali da čitalac ne bi pomislio da su sve ovo nagađanja, možemo ove osnovane sumnje dokumentirati i novim zanimljivijim informacijama. Iстина, nećemo se služiti (kao B. B.) »svjedočanstvima« grčkih prijatelja čija prezimena i slijepcu sugeriraju da se nešto (neka tajna?), ili neko, drži u pritvoru na (ne)određeno vrijeme, i koja »otkrivaju« drevne pisanije u podršku autorove (B. B.) interpretacije slučaja. Naša je dokumentacija mnogo škromnija i provjerljivija. Pre više godina (da rekapituliramo slijed događaja), pisac ovih redova, posredstvom svog kolege Igrorbrića, susreo je uglednog etnologa, putopisca, istraživača tajanstvenih slučajeva i novinara, nekadašnjeg učenika Tibora Sekelja i Desnistrosa – izvjesnog Indiana Jonesa, koji se u to vrijeme bavio traganjem za matematičkom formulom Univerzima (danas dobro poznatom, skraćeni joj je oblik Qwertzu i Opš), zapisanom na izvjesnim gline-nim pločicama koje je valjalo pronaći na mjestu koje nam nije mogao odati (ili ga tada nije znao). Riječ po riječ, pisac ovih redova je Indiana Jonesa uputio u problem Bratstva crnih brojeva, kojim je tada počeo da se bavi, očekujući od njega savjet s obzirom na moguću blisku vezu između dva predmeta istraživanja. Ovaj mu se (tj. nama) javio tek nakon nekoliko godina, kada smo i mi već sakupili obilnu dokumentaciju. Jedne nas je večeri pozvao telefonom i zakazao nam sastanak (za tri dana nakon toga) ispod kolonade Palazzo della Ragione u Vicenzi. Kada smo se tamo obreli, sa primjerkom *Zaludne mistrije* u ruci kao znakom raspoznavanja, našli smo se oči u oči sa jednim japanskim gospodinom koji je držao istu knjigu. Duboko nam se poklonio i rekao: – Ja sam Kenzo Tange.¹ U interesu je

istine da Vam pomognem, koliko mogu, u raskrinkavanju Bratstva. Ja ne znam mnogo, nego tek jedan dio, ali taj sam istražio. Zna li kako je umro Andreo Palladio? – Neki tvrde, usred gradnje crkve San Giorgio Maggiore, na otočiću nadomak Duždeve palače u Veneciji. Nešto o tim čudnovatim smrtima kaže i B. B. u knjizi tu i tamo, iako neprecizno. – Primijetili ste, dakle: *neprecizno!* Ne zna se kako. E, ja ću Vam reći: to je matematička formula *kontinuiteta diskontinuiteta kontinuiteta* (skraćeno: kontinuiteta društva informatike), koja, primijenjena na žive organizme arhitekture, arhitekture (termin izvjesnog B. Nadreka) i trans-tekture djeluje arhi-biološki i razgraditeljski (a ne samo zalud-graditeljski). Virus djeluje kao kad film vrtite unatrag. – Ali otkud Vi to znate, gospodine Tange? Je li sekta proširila svoje djelovanje i u japanskoj arhitekturi? – Zna li, ja vjerujem da je tehnologija ta koja danas arhitekturu internacionalizira, pogotovo u ovo vrijeme društva informatike. Prostor je mjesto komunikacije, a specifičnost materijala samo je stvar podneblja, svjetla. Na primjer, post-moderna ornament stavlja na površinu, on u njoj ne izrasta iz kompozicije strukture cjeline. Da bi se razumjelo na koji je način ukras već predviđen, omogućen arhitektonikom, potrebno je razumjeti unutarnju strukturu djela i njegove potrebe: linije i plohe u prostoru zahtijevaju baš određene završetke a ne neke druge. Tako sam uočio da je kod nekih stilova (npr. renesansa, ili japansko tradicionalno graditeljstvo) unutarnja dimenzija više usklađena sa vanjskom nego kod drugih, i ušao sam u trag Bramanteu, Palladiu, Ledouxu i drugima koje B. B. spominje, a zatim ubrzo i njihovom bratstvu, što nije bilo teško. Mi, koji imamo estetsko iskustvo zen-budizma, nismo nikad zadovoljni da stvari samo promatramo izvana. Tako sam se htio učlaniti. I jedva se spasio u zadnji čas kada sam video kako mlade mistrijom i o kakvoj se klopki radi. . . O kakvoj? – radi se o rušenju kauzalnosti, definicija, granica i odnosa (između) materijalnog i duhovnog svijeta (oni su za to našli matematički virus), što prijeti kaosom. Jeste li gledali Tarkovskovu interpretaciju Solarisa? Mislim na sve one materijalizirane himere koje izlaze iz glava. . . I porred budističkog vjerovanja u doktrinu reinkarnacije, ovaj mi nered pod nebesima izgleda pretjeran. –

Vidite li kakvo rješenje? – Da. Zatvoriti B. B. a natrag u knjigu da iz nje ne izlazi.

Vraćajući se noćnim vlakom iz Vicenze, pisac je ovih redova pomislio kako je možda Tangeova dijagnoza jednodimenzionalna, a kako njegovo rješenje i nije nikakvo rješenje. I prelistavao je opet knjigu. U njoj je i jedan elementarni paradoks u kojemu vidimo eventualno rješenje (jer paradoksalne situacije ne mogu dugo da opstanu, brzo se raspadaju same od sebe): ko je napisao *Zaludnu mistriju*? Ona nema autora, ona je zapravo nemoguća knjiga koja i nije (mogla biti) napisana. »Autor« B. B. udarcem (makar i slučajnim) misterijom po glavi prelazi u drugi editetički red, drugu ontološku dimenziju, i biva lišen svog kontinuiteta svijesti i svog identiteta (vidi glavu šesnaestu, str. 126 i d.) i više ne piše o sebi. Ko, onda, dakle, piše umjesto njega? Ne zna se, zatim, kako on poslije stiže ponovo natrag u Torino, i da li je to isti on ili neki drugi, i na koji se način svi doživljaji sažimaju u dvo-satnu nesvjesticu. Zapravo, i dalje ostaju nejasni i uloga i identitet Male bolesnice, koja u svemu ima svoje prste, a možda i ne samo prste.

Pošto je kontinuitet svijesti nazovi-autora mijenjan najmanje dvaput, a ne postoje dokazi da su tri cjeline (ne računajući dodatke iz novog izdanja, koji služe zavaravanju i skretanju pažnje) doista suštinski, autorski², strukturalno povezane, imamo možda posla s inokongruentnim zbornikom radova (i ništa više) bez zajedničkog imenitelja. Što bi značilo da će se efekt virusa iscrpiti onog časa (sata?) kad izvjetri prigodničarski (tržišni, za izdavača) karakter izdanja. Valja se nadati da će to biti uskoro.

Preporučujemo da se ova knjiga čita budnim okom.

Napomene:

¹ Ovo nas je ime streslo: radi se o najuglednijem niponskom arhitektu, onom istom koji je projektirao Palaču sportova u Tokyu i rekonstruirao Hirošimu.

² Ovaj se problem autorstva inače ne postavlja u ostalim radovima B. B-a (što govori u prilog našoj tezi), bilo da se radi o arhitekturi (spomenicima), bilo da se radi o književnosti. *Osim* ako se jednom ne pokaže – za sada za takvu tvrdnju nema dovoljno razloga – da se radi o pogrešnim atribucijama. Postoji, naime, već sada izvjesna sumnja oko eventualnog (ne)identiteta Bogdana Bogdanovića i Brojdana Brojdanića. Informirani, a B. B-u naklonjeni krugovi vjeruju da je do toga moglo doći uslijed identičnih inicijala (B. B. u oba slučaja).

karirana suknja

zoran hrnčić

Na stanicu se otvoriše vrata autobusa i svet pokulja napolje. Pošto su se odmotale i ispravile okolne kuće i ulice, počеше da izlaze ljudi, među njima i devojka u kariranoj suknji na preklapanje, ali joj pri tom krajevi suknje zapeše za ostale putnike i preklop se bez oklevanja rasklopi; otkrivši njene izvanredne butine. To se desi pred nosom poštaru Mihajlu, od čega mu kita znatno oteža, a kako je i inače bila znatna, on se naže napred i pade, ulubivši pri tom kitu, što je bilo neugodno.

Devojku obli lako rumenilo i ona polete da pomogne nesrećniku, ali se od toga suknja još više rastvori, i time još oteža situaciju, pa Mihajlo, koji je u međuvremenu pokušavao da se digne, ponovo pade. Utom se vrata zatvoriše, zarobivši unutra najveći deo suknje, koji nije hteo da se odrekne ostatka, koji nije hteo da se odvoji od devojke, koja je htela da side, ali je ostala da visi na vratima. Autobus krenu dalje, zaboravivši pri tom da pokupi svet sa ulice, što izazva strahovitu pometnju u saobraćaju.

Mnogi pokušaše da pritegnu Mihajlu u pomoć, ali je ulica bila veoma strma, pa su samo proticali i oticali. Onda stiže sledeći autobus, i neki uspeše

da se zakače za njega, pa Mihajlo uz njihovu podršku nekako ugura kitu unutra.

SVETIONIK

Da je sunce mesec, a mesec malo crveno svetlo na mojoj mašini za pranje rublja, onda bi mi bilo kudikamo zanimljivije da gledam kroz okrugli prozorčić. I možda bi tu štošta otkrio, kada mi uskoro ne bi dosadilo da blenem u zvezde i sam sebi ne bih rekao:

»Pa dobro, nećeš valjda ceo život presedeti u kupatilu.«

NA DVORU

Zamisli da je bila jedna luda i imala jedino zadržanje da budi malu princezu, da je zabavlja dok se oblači, i da je jednog jutra to činila baš ovim rečima:

»Otvori oči mala princezo
Nek' trake lepršaju u tvojoj kosi
I skakavac u tvojoj bašti
I ptica nad tvojim poljem
I jelen i drvo iz tvojih šuma
Sve već spremno čeka na tvoj znak«

Pogledaj kako skakavac veselo izvija obrvama i namiguje u skoku, i luda već razmahuje rukama umesto krila; kako se pretvara u jelena što rogovima ratuje sa granjem, i u drvo sa izrazom tužnog klovna, koje krišom, kad niko ne gleda, pretrčava do sunčanog proplanka.

Poslušaj kako odjekuje zvonki dečji smeh. I možeš li da čuješ šuštanje svilenih podsuknji, ozbiljne i tihe korake guvernanti i slugu, i jedva čujni zvuk razmicanja teških somotskih zavesa na prozoru.

Znaš li da između lude i princeze postoji tajno razumevanje, i da bi dete poklonilo ludi svoju najdražu igračku, kada bi to okolnosti iole dopuštale.

Najgore što se može dogoditi piscu je da se jednog jutra probudi sa idejom da pisanje nema nikakvog smisla, i da ga ta ideja ne napušta dok se umiva, dok kuva kafu, jede palačinke od sinoć i seda za radni sto; pisac, ako je lukav, još može o tome napisati reč-dve, i to je dovoljno da se probudi stara strast.

Ali šta ću ja sledećeg jutra imati da dodam ovom opisu?